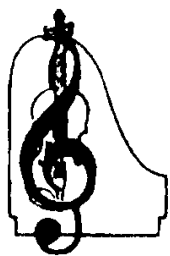

culturele
ANBI

397ste concert
Dinsdag 5 november 2019
20.00 uur

Alma Quartet

Marc Daniel van Biemen, *viool*
Benjamin Peled, *viool*
Jeroen Woudstra, *altviool*
Clément Peigné, *cello*

Grote Zaal
Deventer
Schouwburg

*Onze concerten worden mede mogelijk
gemaakt door een bijdrage van de
Gemeente Deventer in het kader
van een 'Kleintje Cultuur'*

PROGRAMMA

Ervín Schulhoff (1894-1942)
Fünf Stücke für Streichquartett (1923)

Alla Valse Viennese
Alla Serenata
Alla Czeca
Alla Tango Milonga
Alla Tarantella

Antonín Dvořák (1841-1904)
Strijkkwartet nr. 10 in Es, op. 51 (1879)

Allegro, ma non troppo
Dumka (Elegia):
Andante con moto - Vivace
Romanza: Andante con moto
Finale: Allegro assai

PAUZE

Johannes Brahms (1833-1897)
Strijkkwartet nr. 3 in Bes, op. 67 (1875)

Vivace
Andante
Agitato - Allegretto non troppo
Poco allegretto con variazioni

Het **Alma Quartet** debuteerde in 2014 op de radio in programma's als Spiegelzaal en Opium op 4 en wist als één van de meest opwindende nieuwe strijkkwartetten snel veel aandacht te genereren. In datzelfde jaar won het kwartet de Prix de Salon, een prijs voor jonge musici, uitgereikt door de zakelijke kring van het Koninklijk Concertgebouworkest. Naast samenwerking in het klassieke repertoire met musici als Lisa Batiashvili en Jean-Yves Thibaudet gaat het Alma Quartet het avontuur niet uit de weg. In crossoverprojecten werkten de musici samen met o.a. dj Mees Dierdorp en de experimentele componist Hauschka.

Het Alma Quartet trad veelvuldig op in Amsterdam (o.a. Concertgebouw) en was te gast in Düsseldorf (Tonhalle), Hamburg (Elbphilharmonie), Berlijn (Konzerthaus) en op festivals als Classical Music Rave, Musicians Without Borders en Down the Rabbit Hole.

De debuut-CD *Schulhoff Complete String Quartets* werd internationaal met groot enthousiasme ontvangen. The Gramophone oordeelde overtuigend: *This set shoots straight to the top.*

De musici van het Alma Quartet spelen allen in het Koninklijk Concertgebouworkest.

Marc Daniel van Biemen was prijswinnaar bij de Fritz Kreisler Violin Competition en het Oskar Back Concours. Hij begon zijn studie bij zijn vader Wybo van Biemen en volgde privélessen bij Jaap van Zweden en Herman Krebbers. Hij vervolgde zijn studie aan de Duquesne University in Pittsburgh en aan de Yale School of Music. Naast zijn plek in het Koninklijk Concertgebouworkest speelt Marc Daniel van Biemen in Camerata RCO.

Benjamin Peled was als concertmeester o.a. te gast bij de Staatskapelle Berlin, het West-Eastern Divan Orchestra en het Houston Symphony Orchestra. Daarnaast is hij geregeld te horen in het Mahler Chamber Orchestra. Benjamin Peled haalde zijn bachelor en master aan het Cleveland Institute of Music.

Jeroen Woudstra geniet veel bekendheid als kamermusicus en docent. Hij werkte in de afgelopen twintig jaar met musici als Emanuel Ax, Joshua Bell, Nobuko Imai, Jean-Yves Thibaudet en Lisa Batiashvili. In inspirerende masterclasses geeft hij zijn passie door aan vele muziekstudenten. Als solist trad hij op met verschillende orkesten.

Clément Peigné studeerde aan de conservatoria van Tours en Boulogne-Billancourt en won tijdens zijn studie prijzen voor cello en kamermuziek. Na lessen bij Janos Starker aan de Bloomington School of Music studeerde hij in 2017 af aan het conservatorium van Parijs bij Marc Coppey. Hij was lid van het European Union Youth Orchestra, trad op met het Orchestre Philharmonique de Radio France en was lid van de Zermatt Festival Academy en de Lucerne Festival Academy.

Volksmuziek is altijd een dankbare bron van inspiratie geweest voor de zgn. 'kunstmuziek'. Denk bijvoorbeeld aan de danssuites van Bach, de Hongaarse finales van Haydn, Mozarts Ländlers of Beethovens Duitse dansen. De ritmische vitaliteit, de rijke expressie en de veelheid aan dansvormen blijven inspiratie voor componisten, tot op de dag van vandaag.

Componist en pianist **Ervín Schulhoff** werd in 1894 geboren te Praag in een familie van gemengde Joodse en Duitse afkomst. Al op jonge leeftijd bleek zijn grote talent op muzikaal gebied. Zijn moeder arrangeerde een introductie bij Antonín Dvořák toen Schulhoff zeven jaar oud was, maar Dvořák had niet veel op met wonderkinderen en na een vijf minuten durend examen solfège was het onderhoud alweer voorbij. Schulhoffs hoop om leerling te kunnen worden van Tsjechië's beroemdste componist werd daarmee resoluut de grond ingeboord. Dvořák adviseerde hem om les te nemen bij een professor aan het Praagse conservatorium, gaf de jongen twee repen chocola mee en dat was het dan.

Schulhoff studeerde aan het conservatorium van zijn geboortestad tot 1906 en vervolgde zijn studie in Wenen en Leipzig (o.a. bij Max Reger). Hij componeerde toen al en werd beïnvloed door de muziek van Richard Strauss en Claude Debussy, muzikale boegbeelden van die tijd. Van 1911 tot 1914 studeerde Schulhoff piano, compositie en orkestdirectie in Keulen. Het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog gooide echter roet in het eten. Schulhoff diende als soldaat in het Oostenrijkse leger en raakte aan het front tweemaal gewond. Gedesillusioneerd door de verschrikkingen van de strijd vond hij tijdens de oorlogsjaren niet de rust en de inspiratie om te componeren, maar daarna ontwikkelde hij zich razendsnel. Als een ware muzikale kameleon paste Schulhoff in de naoorlogse tijd zijn stijl aan, onder invloed van allerlei nieuwe stromingen zoals ex-

pressionisme, jazz, dadaïsme, neoclassicisme, de Tweede Weense school, maar ook volksmuziek. Hij absorbeerde alles en componeerde in deze *roaring twenties* zijn bekendste werken.

'Muziek zou eerst en vooral door haar ritme een fysiek welbehagen, ja zelfs extase moeten veroorzaken, ze is nooit filosofie, ze ontstaat vanuit een extatische toestand en vindt in ritmische beweging haar expressie', aldus Schulhoff in 1919. Geen wonder dus dat hij enthousiast was over jazz - toen voornamelijk bekend als dansmuziek. Schulhoff zag zichzelf als representant van een oude traditie en verwees naar de dansen die Bach en tijdgenoten en later o.a. ook Mozart, Schubert en Brahms hadden geïnspireerd. De andere traditie waardoor hij zich liet inspireren was de volksmuziek. In de **Fünf Stücke für Streichquartett** komen de Weense wals, de Tsjechische polka, de Latijns-Amerikaanse tango en de Zuid-Italiaanse tarantella voorbij, maar allemaal vernuftig bewerkt door de componist op een manier die prettig ontregelend werkt. In *Alla Valse Viennese* bijvoorbeeld is de 3/4-maat van de wals ingebed in een 4/4-maat, waardoor de muziek soms meer aanvoelt als mars dan als wals. In *Alla Czeca* gebruikt Schulhoff een polka, traditioneel een dans in 2/4-maat, en plaatst ook die in een onderliggende 4/4-maat. Op deze manier ontstaat er spanning tussen het maatgevoel en het dansritme dat meer op de voorgrond klinkt. Zo voegt Schulhoff met de voor volksmuziek vaak zo markante en scherpe ritmes een flinke scheut folklore toe aan zijn modernistische idioom.

Al vroeg in zijn carrière schreef componist **Antonín Dvořák** strijkkwartetten. Zijn strijksextet vervolgens werd een geliefd kamermuziekwerk. Maar zijn echte faam dankte hij aan zijn Slavische dansen voor orkest, waarin hij de geest van de Tsjechische volksmuziek zo goed wist te verklanken. In 1878 vroeg violist Jean Becker, primarius van het beroemde Florentijner Strijkkwartet, aan Dvořák een nieuw werk te schrijven in Slavische stijl. Dat zou het **Strijkkwartet nr. 10 in Es** worden. In het eerste en

tweede thema van het eerste deel klinkt een polka. De dumka in het tweede deel was één van Dvořák's favoriete dansen, hoewel van oorsprong niet Tsjechisch maar Oekraïens. De dumka die hij hier gebruikt is eerder elegisch-meditatief dan energiek en dansachtig. Maar om te voorkomen dat de muziek te zwaarmoedig wordt voegt Dvořák een levendige furiant toe. De Romanza is een rustig intermezzo, maar in de afwisseling van mineur en majeur klinkt toch ook de volksmuziek door. In de Finale is het vrij baan voor de wilde Boheemse skočná, een springdans. Het tweede thema refereert nog even aan de contemplatieve dumka uit het tweede deel, maar de muziek eindigt opgewekt.

Na de uiterst moeizame totstandkoming van de twee strijkkwartetten op. 51 in 1873, schreef **Johannes Brahms** in 1875 het **Strijkkwartet nr. 3 in Bes** waarin volstrekt niets hoorbaar is van enige worsteling met de muzikale materie. Luchtiger dan

zijn twee voorgangers, lijkt het alsof de landelijke rust van de omgeving van Heidelberg, waar Brahms het werk schreef, doorklinkt in de muziek. Naast veel ander moois ook hier oude dansvormen: het tweede thema van het eerste deel heeft het ritme van een polka en de variatiereeks uit de finale is gebaseerd op de gavotte.

Volgende Concert:

Woensdag 18 december 2019 20u.

Isabelle van Keulen, viool
Aleksandar Madžar, piano

Prokofjev - 5 melodieën voor viool en piano
Prokofjev - Sonate nr. 1 in f
Mozart - Sonate in Es, KV 481
Fauré - Sonate nr. 1 in A

programmatoelichtingen en recensies:

www.kamermuziek-deventer.nl